

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดการป่าเศรษฐกิจชุมชนบ้านหัวทุ่ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มุ่งศึกษาถึงที่มาและวิธีการในการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งโครงการส่งเสริมอาชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการป่าเศรษฐกิจชุมชนการศึกษาครั้งนี้ได้มีการวางแผนวิธีการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลและ แหล่งข้อมูล

ข้อมูล แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจสภาพพื้นที่จริง เพื่อให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นและลักษณะทั่วไปของชุมชนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ความเป็นอยู่ เป็นข้อมูลจากการสอบถามและสัมภาษณ์จากผู้นำ ประธานกลุ่มองค์กรของหมู่บ้านและสมาชิกใน โครงการส่งเสริมอาชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ หมู่บ้านหัวทุ่ง ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ การเลือกพื้นที่เพื่อดำเนินการศึกษามีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

1. เป็นหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จจากการรวมกลุ่มชุมชนในหมู่บ้านดำเนินการจัดตั้งโครงการส่งเสริมอาชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
2. เป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมในการจัดการภายในหมู่บ้าน การโน้มน้าวใจและกระบวนการความคิดของผู้นำหมู่บ้านต่อสมาชิกในหมู่บ้านให้เห็นความสำคัญของการส่งเสริมอาชีพ การเพิ่มรายได้ อีกทั้งการจัดการภายในชุมชนให้มีส่วนร่วม ในการเสริมสร้างอาชีพเป็นโครงการเพื่อเศรษฐกิจ ที่ขยายไปถึงหมู่บ้านอื่น ๆ ในอำเภอเชียงดาวที่ขยายผลการดำเนินการ เป็นแบบอย่างในการจัดการ เพื่อการรักษาและอนุรักษ์ในด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิต

ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมไว้แล้วโดยบุคคล กลุ่มบุคคลและสถาบันต่าง ๆ เช่น เอกสาร รายงานการวิจัย บทความวารสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ หนังสือ รวมถึงข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่จะเลือกใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำหมู่บ้านหัวทุ่งและประธานกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเกษตรกร กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มแม่หญิงฮักถิ่น เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ต้องการทราบถึงวิธีการที่ผู้นำมีความคิด การจัดการให้เกิดการรวมกลุ่มสมาชิก ดังนั้นจึงกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบนำสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ นอกจากนี้ เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการ วิธีการในการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการตามคำแนะนำของกลุ่มผู้นำ ก่อให้เกิดโครงการเสริมสร้างอาชีพ ซึ่งสมาชิกหมู่บ้านหัวทุ่งที่เป็นสมาชิกในโครงการส่งเสริมอาชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริหมู่บ้านหัวทุ่ง ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นกลุ่มประชากรตัวอย่างที่เป็นสมาชิกที่เข้าร่วมในโครงการฯ จากจำนวนสมาชิกในหมู่บ้านทั้งหมดเป็นผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา เนื่องจากสมาชิกของโครงการฯ มีส่วนร่วมให้ประสบความสำเร็จ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือ เป็นจริง ครบคลุมและสมบูรณ์ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนั้นจึงใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบนำสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักหรือกลุ่มผู้นำหมู่บ้าน โดยการสัมภาษณ์ในลักษณะการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ เป็นการสอบถามอย่างง่าย ไม่เคร่งครัดตามขั้นตอนและลำดับของข้อคำถาม

2. แบบสอบถาม ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่เป็นสมาชิกโครงการเสริมสร้างอาชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ แบบสอบถามแบ่งออกเป็นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก รายได้ ฯลฯ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการและการดำเนินการป่าเศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้าน หัวทุ่ง เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการจัดการป่าเศรษฐกิจชุมชน
2. สำรวจพื้นที่และวิถีชีวิตของหมู่บ้านและชุมชน โดยรอบ
3. วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร รวมทั้งสภาพพื้นที่ วิถีชีวิตในหมู่บ้านและชุมชนเพื่อจัดทำร่างแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างและแบบสอบถาม
4. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสม
5. จัดทำแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างและแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูล โดยการลงพื้นที่ในการสัมภาษณ์และสอบถามด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องจากสมาชิกหมู่บ้านที่เป็นคณะกรรมการ โครงการส่งเสริมอาชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ หมู่บ้านหัวทุ่ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนข้อมูลต่างๆ ที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ ผู้ศึกษาใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้ศึกษาแนะนำตัวเพื่อขออนุญาตทำการศึกษาและมีการสร้างความสัมพันธ์กับประชากรที่ทำการศึกษา โดยได้แจ้งวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ว่ามีจุดประสงค์ทางการศึกษา กระบวนการในการจัดการป่าเศรษฐกิจชุมชน ตามโครงการส่งเสริมอาชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
2. ผู้ศึกษาเตรียมสมุดบันทึกเล็กๆ พร้อมทั้งปากกาและดินสอด่ติดตัวไปทุกครั้งที่จะเข้าพื้นที่สำหรับการใช้กล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกเสียง อุปกรณ์เครื่องเขียนอื่น ๆ และวัสดุต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์และประเด็นคำถามที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสถานการณ์นั้นมีทั้งที่ตั้งใจให้เกิดจากการใช้ประเด็นคำถามที่เตรียมไปสำหรับการสัมภาษณ์ การสอบถาม การรับฟัง การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ในระหว่างการเก็บรวบรวมและศึกษาข้อมูล ซึ่งใช้วิธีการการสัมภาษณ์และการสอบถามและจะใช้การพูดคุยสนทนา

การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

ผู้ศึกษาตรวจสอบข้อมูลในกรณีที่มีข้อสงสัย โดยมีการตรวจสอบเป็นระยะๆ ร่วมกับการตรวจสอบในด้านแนวคิด ทฤษฎีและวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลด้วย ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูล

โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสอบถามพร้อมทั้งข้อมูลที่ได้ไปตรวจสอบกับวัตถุประสงค์ ของการศึกษา ซึ่งถ้าพบข้อมูลที่ได้ไม่ครบถ้วนจะได้ทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาแยกแยะออกเป็นหมวดหมู่เนื้อหาตามประเด็นและขอบเขตของการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการที่ดำเนินการ ไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนามโดยจะบันทึกข้อมูลที่ได้อย่างละเอียดและครอบคลุมเนื้อหาทุก ๆ ด้าน จากนั้นนำข้อมูลที่ ได้มาประมวลและรวบรวมเป็นหมวดหมู่จัดระบบวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยนำเสนอรายงานการศึกษาในรูปแบบการพรรณนาตามผลการศึกษาที่ตั้งเป้าหมายเป็นหลัก

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มข้อมูลหลัก ซึ่งเป็นข้อมูลที่จัดกระจายมาจัดจำแนกหมวดหมู่ อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ทราบถึงอุดมการณ์ความคิดของผู้นำชุมชน วิธีการในการดำเนินการให้ เกิดการรวมตัวเป็นกลุ่มโครงการส่งเสริมอาชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการ จัดเก็บจากแบบสอบถามจากสมาชิกโครงการส่งเสริมอาชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนว พระราชดำริ ซึ่งกระบวนการวิเคราะห์นั้นผู้ศึกษาจะนำข้อมูลมาแยกประเด็น ไปวิเคราะห์ใน โปรแกรมวิเคราะห์ทางสังคมศาสตร์ SPSS โดยเป็นข้อมูลทางสถิติเพื่อเป็นการตีความจากข้อมูล ตัวเลข เพื่อเป็นการแปลความหมายจากข้อมูลที่ได้จากพื้นที่จริง ให้ข้อมูลตัวเลขต่าง ๆ มีความหมาย ในการวิจัย ในการวิเคราะห์ใช้สถิติพื้นฐาน คือ สถิติเชิงพรรณนา ซึ่งเป็นหลักการที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลและค่าสถิติเบื้องต้นเป็นการอธิบายลักษณะของข้อมูลที่ได้มา โดยเป็นการสรุป เฉพาะลักษณะที่สำคัญของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเท่านั้น แต่จะไม่นำมาอ้างอิงถึงลักษณะประชากร โดยทั้งหมดได้ ได้แก่ ตารางแจกแจงความถี่ ตารางแสดงความถี่สัมพัทธ์หรือตารางเปอร์เซ็นต์ เป็นการ แสดงความถี่ของแต่ละค่าข้อมูล โดยการหาอัตราส่วนร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์นั้น เป็นการ จัดหมวดหมู่ของข้อมูลให้เป็นระเบียบและเป็นมาตรฐาน ทั้งการพรรณนาข้อมูลให้เข้าใจได้ง่าย โดย เทียบจากฐาน 100 และข้อมูลที่ได้ที่เป็นตัวเลขที่มีค่าจริง เป็นสเกลอัตราส่วน เช่น อายุ โดยสรุป ลักษณะของข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย

เกณฑ์ให้คะแนนและการแปลผล ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน

ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน
เกณฑ์การแปลความหมาย			
4.50 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด	
3.50 – 4.49	หมายถึง	มาก	
2.50 – 3.49	หมายถึง	ปานกลาง	
1.50 – 2.49	หมายถึง	น้อย	
1.00 – 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด	

ในด้านของข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างนั้น จะนำไปใช้วิเคราะห์ในลักษณะการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved